

Notat

SEGES, Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Anlæg & Miljø

Status i MUFJO demonstrationsområder	Ansvarlig	FBO
	Oprettet	25-11-2020
Projekt: 7846 Jordfordeling – Danmarks største puslespil	Side	1 af 4

Status for arbejdet i projektområde Byn Sø 2020

Tilgange og processer anvendt i projektområdet

Beskriv kort hvordan I har grebet det an i projektområdet. Kommunikation, involvering af lodsejere, mødeaktivitet etc.

Udgangspunktet for projektet er, at Lemvig Kommune har bedt om indspark til en overordnet plan for etablering af solceller inden for kommunegrænsen. Et større område syd for Byn sø blev meldt ind som potentielt område.

Lemvig Kommune kom dog med den udmelding, at man kun så et potentiale i en solcellepark, hvis der blev etableret en decideret "Klimapark". Det skal forstås på den måde, at man skulle tilgodese flere forskellige interesser i området ud over opstilling af solceller: Skovrejsning, øget bosætning og forbedring af natur- og miljøforhold.

Vi tog i første omgang kontakt til solcelleudviklerne, som dog ikke var positivt indstillet overfor et samarbejde, idet de var bange for, at vi ville sinke processen.

Lemvig Kommune så dog et potentiale i, at vi deltog i projektet for at afklare mulighederne for at lave multifunktionel jordfordeling. Vi blev derfor involveret, og tanken var at jordfordeling kunne være en mulighed i kanten af klimaparken. Der blev afholdt et møde umiddelbart før sommerferien og igen i september. Ved mødet først i juli blev det klart, at det var en klar forudsætning, at der blev arbejdet aktivt med udvikling af naturprojekter, for at opsætning af solceller kunne komme på tale.

Vi blev derfor inviteret til møde med solcelleudviklerne, sammen talte vi om forskellige muligheder for natur- og miljøprojekter. Ved mødet i september blev aftalen med solcelleudviklerne og Lemvig Kommune, at vores projekter kørte sideløbende og ikke var afhængige af hinanden, så udfordringer i det ene projekt ikke ville sinke det andet. Derfor blev jordfordeling ikke en forudsætning for udvikling af selve solcelleparken.

For at få afklaret, hvad der var af potentiale for forskellige projekter blev der holdt et møde med de relevante medarbejdere i Lemvig Kommune og Naturstyrelsen sidst i september. Der kiggede vi på området omkring Byn Sø, som ligger i et Natura 2000 område. Byn Sø har tidligere været en lobeliesø, men har nu mistet sin status pga. for stor næringsstofftilførsel og okkerforurening.

Projektet går derfor ud på at fordele landbrugsjorden i området, så et evt. lavbundsprojekt kan realiseres. Lemvig Kommune har allerede lavet en forundersøgelse i 2016, hvor tiltag til forbedring af søens tilstand er foreslået. I den forbindelse blev lodsejerne i projektområdet kontaktet, og der var en positiv tilbagemelding dengang.

Næste skridt ville naturligt være at invitere de relevante lodsejere til et fælles møde for sammen at se på potentialet for et MUFJO-projekt. Restriktionerne med forsamlingsforbuddet har imidlertid betydet, at vi ikke kan holde fælles møder. Vi har derfor fundet de vigtigste lodsejere for at holde møde med dem.

Konkret har vi holdt møde med tre nøglelodsejere; to brødre og én mere, samt projektudviklerne i solcelleprojektet, samt talt telefonisk med en fjerde stor lodsejer.

Af vedlagte bilag: "Kort over kontaktede lodsejere" ses det, at vi har dækket en betydelig del af arealet af i vores kontakt.

Konklusionen på vores møder/kontakter er, at lodsejerne i dag reelt ejer den jord som ligger nærmest bygningerne på deres ejendomme. Interessen for at indgå i en jordfordeling skulle alene være den, at kunne afstå jord, der udtages af dyrkning til en fornuftig pris, så man undgår de udfordringer, der i dag er ved dyrkning og undgå fremtidig bøvl ved at indgå i diverse projekter på arealet. Det er vanskeligt både for os og lodsejerne selv at pege på, hvor evt. erstatningsjord skal findes i nærheden af bygningerne på ejendommen. Det gør en evt. jordfordeling vanskelig at forestille sig.

Der resterende lodsejere er alle mindre jordbesiddere, der primært har jorden som natur-, fritids-, og skovejendom. Det er vores vurdering, at jordfordeling ikke er meget relevant for de lodsejere, kun hvis de evt. kan erhverve jord.

Et lokalt lodsejermøde kan evt. komme på tale, det er dog vores opfattelse at et fælles lodsejermøde nok i større grad bør/vil komme til at handle om, hvad en naturgenopretning af Byn sø konkret vil betyde for dem, end det vil komme til at handle om potentialet i en jordfordeling.

Ud over udfordringer med et forsamlingsforbud på maks. 10 personer, som gælder på nuværende tidspunkt og noget tid frem, så er det i området stor aktivitet af bævere. Den store gnaver giver både mulighed for vild natur i det område, hvor de er aktive og udfordringer for afvandingen i området.

På den måde er bæveren en udfordring for tilliden mellem lodsejere og myndigheder. Lodsejerne har ikke bedt om at få bæverne til området, og der er ikke en oplevelse af at myndighederne magter, at begrænse generne fra bævernes aktivitet i tilstrækkelig omfang. Et lodsejermøde uden en klar plan for, hvordan en genopretning af Byn sø konkret skal ske, risikere derfor at løbe af sporet og dermed skade dialogen mere end at gavne den.

Senest er der taget kontakt til Danmarks Naturfredningsforeningen og aftalt et møde, så vi kan høre, hvilke ønsker de har for området, og om de kan komme med idéer til partnere, der evt. vil skyde penge i et projekt, så værditabet kan dækkes. Samtidig vil vi forsøge at afklare om der er andre steder, hvor vi i fællesskab kan se et potentiale for at gennemføre en multifunktionel jordfordeling.

Erfaringer gjort i 2020

Beskriv hvad der er gået godt og hvad der måske ikke virkede helt efter hensigten.

Der har været en god dialog mellem landboforening, lodsejere, solcelleprojektmagere, Naturstyrelsen og kommunen. Vi har fundet fælles fodslag, så vi alle kan se en mulighed i området. Vi har kunnet give god sparring til hinanden, så vi sammen kan løfte hinandens projekter.

Området har som udgangspunkt virket som et godt sted for projektet, da der i forvejen var aktivitet i området, vi kunne hægte os på, og der var natur, som et jordfordelingsprojekt potentielt ville kunne være med til at udvikle og forbedre. Der lå også et interessant nyt potentiale i at samarbejde med udviklere af solcelleprojekter. Til gengæld har vi manglet produktionslandmænd med udviklingstanker, som kunne være med til at drive en jordfordeling. Så vi har brugt meget tid på at koncentrere os om et område, der undervejs har vist sig ikke at være egnet til jordfordeling. Som udgangspunkt er

jorden rigtig godt arronderet i området. Så det er svært at pege konkret på større arealer, som det giver mening at bytte rundt.

Ideen om MUFJO er god, da den sammentænker natur- og miljøforbedringer med muligheder for landmanden for at få dækket omkostninger til jordfordeling og potentielt forbedret sin drift. Dog kræver det en kæmpe indsats i det indledende arbejde inden man overhovedet er klar til at kunne sende en ansøgning; der er rigtig mange krav, der skal opfyldes, og det at finde et projektområde, der kan leve op til alt dette, er en stor udfordring.

Det er vores oplevelse at der kommer en meget større dynamik i et jordfordelingsprojekt, hvis initiativet kommer fra landmændene/lodsejerne i stedet for fra os som landboforening.

Der ligger et potentiale i at projektudviklere som f.eks. opstillere af solcelleparker mødes af et krav fra den lokale kommunalbestyrelse, om ikke kun at levere på klima, men også på natur. Det kan være der, man finder den part, som er villig til at tage et værditab på den jord, som tages ud til natur, fordi der gives mulighed for at få en øget værdi af den jord som udpeges som solcellepark.

Hvor ser I de 3 største udfordringer i jeres arbejde under pilotordningen for multifunktionel jordfordeling.

1. Arealkravet på 100 ha. Byn Sø ligger i et område med Natura 2000 natur og lavbundslande, og mange af arealerne rundt omkring er derfor drevet ekstensivt. Det er derfor svært at finde jord nok, der kan indgå i en jordfordeling.
2. Der mangler en driftig landmand med fremtiden foran sig i området, der kan samle andre landmænd omkring idéen med at fordele jorder. De fleste i området står mere til at afvikle end at udvikle.
3. Corona har gjort det vanskeligt at indgå i dialoger med interessenter, da f.eks. lods ejermøder med flere lodsejere og borgermøder ofte ikke har kunnet lade sig gøre pga. forsamlingsloft. I det hele taget medfører corona, at det er meget uforudsigelige forhold at arbejde under, så det er svært at planlægge og gennemføre.

Hvordan kan der sikres fremdrift i MUFJO processen i jeres projektområde

Beskriv kort hvad I vil gøre fremefter for at sikre fremdrift i projektområdet

Umiddelbart ser vi ikke jordfordeling som vejen frem til at løse udfordringerne i projektområdet omkring Byn sø. Det ser i hvert fald ikke ud til at være realistisk at lave en større jordfordeling i området.

Lemvig kommune arbejder intensivt på at få finansiering til et EU-life-projekt i samme område med start i 2022. De tilkendegivelser og afklaringer som vi har fået i forbindelse med dialogen med lodsejerne, vil vi samle sammen og bringe videre til den proces.

Bilag:

Projektbeskrivelse indsendt til SEGES

Udsendte dagordner

Anvendt informationsmateriale til lodsejere (andre kan måske bruge dette senere)

Anvendt præsentationsmateriale på møder med andre interessenter

Kortmateriale